

Notitser.

I.

Hjemmearbejderlovene og Lønspørgsmaalet.
(England — Frankrig — Tyskland — Østrig).

Kærnen i Spørgsmaalet om Beskyttelsen af Hjemmeindustriens Arbejdere er Lønspørgsmaalet. I Sammenligning hermed bliver de øvrige Forholdsregler, som ad Lovgivningens Vej kan træffes for at regulere Arbejdsforholdene i Hjemmeindustrien, af sekundær Betydning. Vel er Registreringspligt, Boligkontrol, Konsumentbeskyttelse o. s. v. hver for sig nødvendige Foranstaltninger til Athjælpning af de med Hjemmearbejdet forbundne Onder, men derved naas ikke det, der er Hjemmeindustriarbejderbeskyttelsens egentlige Formaal: en Højnelse af Hjemmearbejdernes sociale Stilling. Erfaringen har vist, at en Anvendelse af den almindelige Arbejderbeskyttelse paa Hjemmeindustriens særlige Forhold snarere virker svækkende paa Hjemmearbejdernes Livsvilkaar end det modsatte. Da dette Forhold blev fremdraget i den tyske Rigsdag under Behandlingen af Hjemmearbejdsloven af 20. December 1911, henviste Statssekretær v. Delbrück til, at der vilde blive stillet Pengemidler til Disposition for de Hjemmearbejdere, der som Følge af Hjemmearbejdslovens Gennemførelse blev nødt til at anvende større Udgifter paa deres Arbejdsrum end hidtil*).

*) Paa Handels- og Næringsforvaltningens Budget i Preussen er der for Aaret 1912 stillet 100000 Mark til Raadighed med dette Formaal for Øje.

Notitser.

I.

Hjemmearbejderlovene og Lønspørgsmaalet.
(England — Frankrig — Tyskland — Østrig).

Kærnen i Spørgsmaalet om Beskyttelsen af Hjemmeindustriens Arbejdere er Lønspørgsmaalet. I Sammenligning hermed bliver de øvrige Forholdsregler, som ad Lovgivningens Vej kan træffes for at regulere Arbejdsforholdene i Hjemmeindustrien, af sekundær Betydning. Vel er Registreringspligt, Boligkontrol, Konsumentbeskyttelse o. s. v. hver for sig nødvendige Foranstaltninger til Afhjælpning af de med Hjemmearbejdet forbundne Onder, men derved naas ikke det, der er Hjemmeindustriarbejderbeskyttelsens egentlige Formaal: en Højnelse af Hjemmearbejdernes sociale Stilling. Erfaringen har vist, at en Anvendelse af den almindelige Arbejderbeskyttelse paa Hjemmeindustriens særlige Forhold snarere virker svækkende paa Hjemmearbejdernes Livsvilkaar end det modsatte. Da dette Forhold blev fremdraget i den tyske Rigsdag under Behandlingen af Hjemmearbejdsloven af 20. December 1911, henviste Statssekretær v. Delbrück til, at der vilde blive stillet Pengemidler til Disposition for de Hjemmearbejdere, der som Følge af Hjemmearbejdslovens Gennemførelse blev nødt til at anvende større Udgifter paa deres Arbejdsrum end hidtil*).

*) Paa Handels- og Næringsforvaltningens Budget i Preussen er der for Aaret 1912 stillet 100000 Mark til Raadighed med dette Formaal for Øje.

Tanken om en offentlig Regulering af Lønforholdene indenfor Hjemmeindustrien stammer som bekendt fra den australske Koloni Victoria, hvor der i Aaret 1896 i Henhold til en Bestemmelse i Fabrikloven indførtes Lønningssnævns indenfor de Industriegrene, hvor Udsvedningssystemet florerede særlig stærkt. 13 Aar efter fulgte England Eksemplet med Trade Boards Act 1909 (se nærværende Tidsskrift 1909 pag. 458 ff.). Og nu er det formodentlig kun et Tidsspørgsmaal, naar de andre europæiske Lande følger efter. I Frankrig forelagde saaledes Regeringen den 7. November 1911 et Lovforslag for Deputeretkammeret om Regulering af Arbejdslønnen for Kvindearbejde i de forskellige Beklædningsfag. Ingen kvindelig Hjemmearbejder, der beskæftiges med Arbejde indenfor Beklædningsfagenes Omraade, maa betales med en Løn, der er lavere end den, som — beregnet efter Tid — betales paa det paagældende Sted til en ikke-faglært Arbejderske, som uden bestemt faglig Specialisering udfører forskellige Fagarbejder. Akkordlønnen bliver at fastsætte saaledes, at en Arbejderske af Gennemsnitsduelighed kan fortjene den stedlige Dagløn i Løbet af 10 Timer. Ordningen af alle herhenhørende Spørgsmaal er henvist til de faglige Voldgiftsretter (conseils des prudhommes) under Forsæde af Distriktets Fredsdommer. Til Bistand for Voldgiftsretten kan de bestaaende Arbejdsraad (conseils du travail) paa Regeringens Foranledning opstille Fortegnelser over Time eller Daglønnen eller den tilsvarende Akkordløn for de mest gangbare Arbejdsprodukter indenfor det paagældende Distrikt eller Fag.

I Tyskland har Regeringens Forhold til Minimal-lønsspørgsmaalet i Hjemmeindustrien været af mere platonisk Natur. Under Behandlingen af Hausarbeitsgesetz af 20. December 1911 var Spørgsmaalet stærkt i Forgrunden, og der blev ogsaa fremsat Forslag i saa Henseende, men uden Held. Helt uden om Lønsspørgsmaalet er Loven dog ikke gaaet. Ifølge § 18 skal der

oprettes Fagudvalg*), d. v. s. officielle Repræsentationer for de forskellige Hjemmeindustrier, bestaaende af lige mange Arbejdere og Arbejdsgivere samt af en Formand og to Bisiddere, repræsenterende den fornødne Sagkundskab. Formanden maa hverken være Arbejdsgiver eller Arbejder. Disse Fagudvalg kan vel ikke fatte nogen Beslutning af tvingende Karakter; men de har paa Foranledning af Stats- eller Kommunalmyndigheder »die Höhe des von der Hausarbeitern tatsächlich erzielten Arbeitsverdienstes zu ermitteln, dessen Angemessenheit zu begutachten und Vorschläge für die Vereinbarung angemessener Entgelte zu machen«. Endvidere kan Fagudvalgene optræde som en Slags Fødselshjælpersker ved Ordningen af Overenskomstforhold, idet de skal »befordre Afslutningen af Lønftaler og Tarifoverenskomster«. Hvis disse Fagudvalg faar Lov til at udvikle sig paa rette Maade, er der næppe Tvivl om, at de en Gang med Tiden vil blive omformet til de Minimallønsdomstole, der for Løsningen af Hjemmeindustriens Problem menes at være *conditio sine qua non*.

I Østrig sendte Regeringen i Begyndelsen af 1911 et Lovforslag vedrørende Reguleringen af Arbejdsforholdene i Beklædningsindustrien til Betænkning i de forskellige Fagraad, Handelskamre o. l. Institutioner. Ogsaa heri er Lønsproblemet det centrale. Forslaget giver de enkelte Landes Regeringer Beføjelse til at oprette Hjemmearbejdskommissioner, repræsenterende de forskellige Arter af Arbejdsgivere og Arbejdere, der kommer i Betragtning indenfor Beklædningsindustrien, nemlig Arbejdsgivere, der industrielt eller haandværksmæssigt producerer Klæder, Sko- eller Linnedvarer, Arbejdsgivere, der driver Handelsvirksomhed indenfor de nævnte Brancher, Mellemestre, Værkstedsarbejdere hos Mellemestre og Hjem-

*) Afsnittet om Fagudvalg er gaaet direkte over i Hjemmearbejdsloven fra Lovforslaget om Oprettelsen af Arbejdskamre, efter at dette Forslag definitivt var strandet hovedsagelig paa Spørgsmaalet om Fagforeningsfunktionærers Valgbarhed til Arbejdskamrene.

mearbejdere. Disse Kommissioner skal med retsforbindende Kraft kunne fastsætte Minimalløn for Værksteds- og Hjemmearbejderne og Mindstepriser gældende mellem Mellemmesteren og den egentlige Arbejdsgiver. Beslutningerne skal fattes med kvalificeret Majoritet ($\frac{2}{3}$) og godkendes af de politiske Myndigheder. **A. H.**

II.

Væsentlige Ændringer i den franske Alderdomsforsikringslov af 5. April 1911.

Allerede nu, kun et halvt Aar efter at den franske Alderdomsforsikringslov er traadt i Kraft, har den franske Regering paa Finansloven søgt og ogsaa faaet Parlamentets Samtygge til at foretage forskellige betydningsfulde Forandringer i Loven. Ifølge den oprindelige Lov er der aabnet enhver fransk Borger med under 3000 Frcs. aarlig Indtægt Adgang til at sikre sig en Alderdomsrente. For Lønarbejdere er Forsikringen dog obligatorisk. Mod en Ydelse af 9 Frcs. aarlig for mandlige Arbejdere, 6 Frcs. for Kvinder og $4\frac{1}{2}$ Frcs. for mindreaarige (under 18 Aar) samt et tilsvarende Beløb udredet af Arbejdsgiverne, udbetales der den Forsikrede, naar han er fyldt 65 Aar, aarligt Renten af den opsparede Kapital og, hvis han har ydet Bidrag i 30 Aar, et Statstilskud paa 60 Frcs. For Tidsrummet fra Lovens Ikrafttræden indtil 1930 er der fastsat forskellige Overgangsbestemmelser gældende for alle Arbejdere, som var fyldt 44 Aar, da Loven traadte ud i Livet. De gaar ud paa, at ingen Arbejder, selv om Vedkommende kun har betalt et enkelt eller slet intet Bidrag, naar Pensionsretten indtræder, skal kunne nyde en Pension paa under 100 Frcs. aarlig. At dette kun kan naas ved store finansielle Ofre fra Statens Side siger sig selv. Foruden Lønarbejdere kan ogsaa selv-